

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1199931/8

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק זר – אב"ד, הרב דוד בירדוגו, הרב יצחק רבינוביץ

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד משה יצחק הלוי)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד דני שרמן ועו"ד דרור כהן-אורגד ועו"ד שלי כהן-שרמן)

הנדון: סמכות לדון בתביעות האישה – דיון במועדים שבחוק המהו"ת

החלטה

לפנינו נדון של סמכות ביה"ד לדון בתביעות שהגישה האישה לביה"ד ביום 5/2/2019.

רקע ועובדות

האישה פתחה תיק יישוב סכסוך בביה"ד ביום 22/11/2018. ביום 22/1/2019 פתחה תיקי שלום בית, מורד, כתובה, מזונות אישה וילדים ומשמורת והסדרי שהות. לאחר מכן, ביום 5/2/2019, פתחה תיקי גירושין ורכוש.

האיש פתח תיק פירוק שיתוף ומשמורת בביהמ"ש ביום 28/1/2019.

התקיים דיון ביום ז' באדר א' התשע"ט (12/02/2019). האיש טוען שהסמכות בעניין הרכוש והמשמורת נתונה לביהמ"ש, ואילו האישה טענה שהסמכות נתונה לביה"ד.

ביה"ד כתב החלטה באותו יום שהצדדים ישלחו סיכומים בעניין הסמכות.

הצדדים שלחו את סיכומיהם.

דיון והכרעה

לאחר העיון בסיכומים ובחומר שבתיק מחליט ביה"ד כדלהלן:

א. האיש טען שכבר פתח תיקים לפירוק שיתוף ולמשמורת בביהמ"ש בדצמבר 2018. ביהמ"ש מחק את תביעותיו היות שבאותה עת התנהל הליך יישוב סכסוך בביה"ד הרבני. האיש טוען שמחיקת התיקים לא נעשתה כדין, והוא אף הגיש על כך ערעור לביהמ"ש המחוזי.

ביה"ד לא יתייחס לטענה זו של האיש, כרגע יש החלטה של ביהמ"ש למחוק את תביעותיו, ולכן תביעותיו מדצמבר הן כמי שאינן. כהערת אגב, ביה"ד עיין בטענות שבכתב הערעור שהגיש האיש ולא מצא בהן ממש, ולכן ביה"ד אינו רואה צורך לעכב את מתן ההחלטה עד שביהמ"ש המחוזי ידון בערעור.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב. האיש טוען שהאישה הגישה בקשה לביהמ"ש למחוק את תביעות האיש שהוגשו ביום 28/1/2019, ואם כן היא ביקשה שביהמ"ש יכריע בעניין הסמכות ולא ביה"ד, ולכן יש להמתין להחלטת ביהמ"ש.

טענה זו אין בה ממש, הן מפני שכעת יש תביעות שתלויות ועומדות בביה"ד ויש להחליט האם יש לנו סמכות לדון בהן או לא. לא שמענו מעולם על אפשרות של נתינת סמכות להחלטה מסוימת לערכאה זו או אחרת, או שהכול בסמכות הערכאה או לא, אך אין סמכות למחצה באותו עניין ספציפי.

בנוסף, ביה"ד עסק תחילה בנושא הסמכות, ביום 12/2/19, בעוד ביהמ"ש התחיל לעסוק בזה רק ביום 17/2/19, ואף כתב בהחלטה מיום 19/2/19 כי על האיש להשיב למה לא להמתין להכרעת ביה"ד בעניין הסמכות.

לפיכך עקרון כיבוד הערכאות אינו מונע בנדון דנן מביה"ד מלהחליט בעניין הסמכות.

ג. מכיוון שמתוך הסיכומים עולה חוסר בהירות באשר לתקופות הקבועות בחוק המהו"ת, ביה"ד יבהיר את עמדתו בעניין זה:

בסעיף 3 (ה) לחוק נאמר:

"בתקופה של 45 ימים מיום הגשת בקשה ליישוב סכסוך, או 60 ימים – אם הוארכה כאמור בסעיף קטן (ב)(3) (להלן – 'תקופת עיכוב ההליכים'), ובעשרת הימים העומדים לרשות הצדדים למתן הודעה כאמור בסעיף קטן (ד), וכן ב-15 הימים שלאחר תום התקופה כאמור, ובכל תקופה נוספת שהצדדים הסכימו לה בכתב, או בתקופה אחרת שנקבעה לפי סעיף 5(א)(5), לא יוכלו הצדדים להגיש תובענה בעניין של סכסוך משפחתי לכל ערכאה שיפוטית ולא תדון ערכאה שיפוטית בתובענה בעניין של סכסוך משפחתי בין הצדדים, לרבות בעניין סמכות השיפוט של הערכאה השיפוטית."

הפירוש הפשוט של האמור בפסקה זו הוא שעיכוב ההליכים נמשך 60 ימים (45 ימים ועוד 15 ימי צינון), 10 ימי מתן ההודעה אינם רלוונטיים, שהרי 15 הימים נמדדים מיד לאחר תום "התקופה", דהיינו 45 הימים, ולכן 10 הימים תמיד נבלעים בתוכם. אם יחידת הסיוע האריכה את התקופה ב-15 ימים – עיכוב ההליכים יימשך 75 ימים. אם הצדדים החליטו בהסכמה להאריך את התקופה – מיד בתום התקופה מסתיים עיכוב ההליכים, ואין צורך להמתין 15 ימי צינון. 15 הימים נאמרו רק לאחר "התקופה", דהיינו 45 או 60 הימים בלבד.

יצוין, שברור מהחוק שעיכוב ההליכים אינו מסתיים בהודעת הצדדים על סיום הליך יישוב סכסוך, אלא בתום הזמנים הקבועים בחוק בלבד, או אם הערכאה החליטה על קיצור הליכים כפי האמור בחוק ובתקנות.

ד. היות שהאישה הגישה בקשה ליישוב סכסוך ביום 22/11/2019, נמצא ש-60 ימי עיכוב ההליכים הקבועים בחוק המהו"ת מסתיימים ביום 21/1/2019, ומיום 22/1 במשך 15 ימים יכולה הייתה האישה לבדה להגיש תובענות.

ה. נמצא שאף התובענות שהגיש האיש ביום 28/1/2019 הוגשו בתוך זמן שהיה מעוכב לפי החוק מלהגיש, ולכן דינן להימחק.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אלא שהאיש טוען שההגבלה החוקית שמוטלת עליו היא רק כל זמן שלא הגישה האישה תובענה כלשהי, אך משהגישה תובענות ביום 22/1, כבר היה רשאי להגיש תובענות.

לשון החוק בסעיף 4 היא:

“חלפו התקופות כאמור בסעיף 3(ה), ולא הגיעו הצדדים להסדר מוסכם בהליך ליישוב סכסוך בהסכמה, רשאי הצד שהגיש תחילה את הבקשה ליישוב הסכסוך, להגיש בתוך 15 ימים, תובענה בעניין של סכסוך משפחתי לכל ערכאה שיפוטית שלה סמכות לדון בעניין לפי דין; לא הגיש הצד האמור תובענה כאמור או שהגיש תובענה כאמור רק לגבי חלק מהעניינים שבסכסוך המשפחתי, רשאי הצד האחר להגיש לכל ערכאה שיפוטית שלה סמכות לדון בעניין לפי דין, תובענה בעניין של סכסוך משפחתי שלגביו לא הוגשה תובענה כאמור.”

הפירוש הברור של סעיף זה הוא שבתוך 15 ימים מתום התקופות האמורות בסעיף 3(ה) רשאי רק הצד שפתח את תיק יישוב הסכסוך להגיש תובענות. גם אם פתח תיק כלשהו, עדיין מעוכב הצד השני מלהגיש תובענה עד תום 15 הימים. ראיה לכך: המחוקק כרך את המקרה שלא הגיש הצד הראשון תובענה יחד עם המקרה שהגיש תובענה חלקית. לפיכך, כשם שהמקרה שלא הגיש הצד הראשון תובענה מאפשר לצד השני להגיש תובענה רק לאחר 15 ימים, כך גם במקרה השני, של תובענה חלקית, יוכל הצד השני להגיש תובענה רק כעבור 15 הימים.

לפיכך הפירוש של האיש בסעיף 4 הוא שגוי. לפיכך ביה"ד רואה את תובענותיו בביהמ"ש כמי שדינן להימחק.

ו. האיש טוען שחלק מתביעות האישה הוגשו בחוסר סמכות, שהרי ביום 22/1/2019 פתחה תיק שלום בית ולא גירושין, ואם כן אין סמכות לביה"ד בעניין מזונות הילדים והמשמורת.

האיש כתב שגם תביעת מזונות האישה הוגשה בחוסר סמכות, אך ביה"ד מפנה אותו לסעיף 4 בחוק שיפוט בתי הדין הרבניים, שם נאמר שבעניין תביעת מזונות אישה לא תישמע טענת חוסר סמכות.

אומנם טענת האיש צודקת לשעתה, אכן אין אפשרות לפתוח תיק משמורת ומזונות ילדים בלא כריכה לתביעת גירושין או בלא הסכמת הצדדים, אך האישה ריפאה בעיה זו כאשר הגישה את תביעת הגירושין ביום 5/2/2019 וכרכה אליה את כל הנידונים, ובכלל זה את המשמורת ומזונות הילדים, ואם כן נחשב הדבר כאילו שהגישה מחדש באותה העת את התביעות הללו. יצוין שהן לפי ההלכה הן לפי תקנות הדיון הגשת תובענה אינה נדרשת בפתיחת תיק בפני עצמו במזכירות ביה"ד, אלא די במה שמבקש את בקשתו בביה"ד, ואם כן התביעות הוגשו מחדש כדין ביום 5/2/2019.

ז. באשר לטענת האיש כי עיקר התובענה היא שלום בית, ולפיכך הכריכה לא נעשתה כראוי, ביה"ד דוחה את הדברים, המעייין בכתב התביעה ובטענות שנאמרו שם יראה שהסיכוי שהתביעות הללו יסתיימו בגירושין גבוה מאוד, ואם כן תביעת האישה כנה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ח. באשר לטענת האיש כי אין אפשרות לכרוך מזונות ילדים, ביה"ד מבהיר כי בוודאי שאפשר לכרוך מזונות ילדים כמבואר בסעיף 3 של חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג-1953, אלא שהלכת שרגאי חידשה שהילדים יכולים להגיש גם ובמקביל תביעה עצמאית, אך כבר נאמר בכמה וכמה פסקים אחרונים של ביהמ"ש העליון כי במקרה של תביעה מקבילה כזו יש ללכת אחר העניין המהותי, ואם ערכאה אחת כבר החלה לדון בעניין – לא תדון בזה הערכאה האחרת, ראה לדוגמא דברי השופט י' עמית בבג"ץ 4407/12.

ט. לאור כל האמור לעיל ביה"ד מורה כי ביה"ד מוסמך לדון בכל התובענות שפתחה האישה בביה"ד.

אפשר לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום כ"ו באדר ב התשע"ט (02/04/2019).

הרב יצחק רבינוביץ

הרב דוד בירדוגו

הרב יצחק זר – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה